

Îngăduți-mi ca, pentru Anul Nou, să vă doresc să aveți parte de toate cele ce vă fac bine, vă aduc sănătate și vă dau izbanda:

Îndrazneală – atunci când vă este greu; încredere – atunci când vă cuprinde dezamăgirea, seninătate – atunci când, de jur împrejur, nimic nu mai este de înțeles; privire limpede – în lumea noastră nedeslușită; milă și reazem – pentru cel căzut, prigonit, obidit și umilit; curaj – când răii par să fi câștigat totul.

MODELUL CAPITAL

Dr. Artur SILVESTRI

Și, pe lângă acestea, să vă dea Dumnezeu să vă țineți departe de cele rele, și să le alungați când, totuși, apar fără să le chemați: ingratitudea, vorba nedreptă, zavistia și minciuna, lăcomia, aroganța și neînfrânarea, vanități deșarte, ura și împărțire cu tâlharul.

Viața noastră nu are decât un singur model capital, care este înțelepciunea naturii unde, în fiecare clipă, distingem nesfârșita înțelepciune ce orânduiește totul și, pornind de acolo, dragostea pentru faptele nenumărate, înzestrate cu un rost ce trebuie înțeles. Ea ne-a făcut posibil și pe noi, creaturi oarecari între miliarde și miliarde de chipuri, forme și înfățișări posibile ce ne arată impene-trabila diversitate din infinitul ce ne înconjoară, unde nici unul nu poate fi mai sus ori mai jos și fiecare este îndreptățit să existe și să dea, pe cât îi e cu putință, tot ce îi este mai bun.

La Mulți și Buni Ani!

Din volumul

Constatări pe pielea mea

Costinel PETRACHE

Te-ai refugiat în tăcere ca să uiți de cuvintele mele. Uitasei că ele erau toate cuvintele tale...

■ Ți-am subvenționat trădarea.

De ce ai remușcări?

■ Te-ai jucat cu privilegiul de a-ți afla adevărul.

Celelalte erori nu au nicio importanță.

■ Să izbândești prin eșec.

Cât curaj ar mai prinde învinșii!

■ Dacă e adevărat că, în lupta cu răul, binele triumfă întotdeauna, înseamnă că răul este inepuizabil.

■ Utopia este iluzia ridicată la rang de sistem.

■ Conceptele decad în lămuriri deșarte,

soldat și utopii se vestejesc pe front,

în biblii ne întoarcem ca-n cea din urmă carte,

noi cea dintâi eroare, noi ultimul afront.

■ Dacă am ști când începe viitorul...

■ Singurătatea este indivizibilă.

■ Nu o poți împărți niciodată cu nimeni.

■ Noaptea – moartea clinică a fiecărei zile.

■ Raportul dintre noi și ideal este constant.

■ Speranța este cântecul de lebedă al certitudinii.

■ Eternitatea. Dacă i-aș supraviețui, nu aș mai fi bun de nimic.

■ Dacă nu am fi noi să vă iubim, voi, femeile, nu ați mai avea niciun rost.

■ Ne-am unit singurătățile.

Ce mare este singurătatea noastră acum!

■ De ce, oare, bătrânii plâng întotdeauna singuri?

■ Moartea, o părere de rău care nu se mai sfârșește.

■ Precum ochii, sentimentele care nu se... văd, se... uită.

■ Fericirea, ce altceva poate fi decât tărâmul unde cu adevărat nu ajungi niciodată?

Inter arma, silent musae?

DOCENDO DISCITUR

General de brigadă (r) dr. Gheorghe VĂDUVA

Omul, toată viața, învață. Niciodată nu termină de învățat. Chiar și atunci când devine docent, tot mai are ceva de învățat. De fapt, greul abia de atunci începe. Atunci când, nu mai există o clasă în care să stai în bancă, un profesor care să te asculte, să te îndrume, să te ajute sau să te dojenească, un altul care să evalueze ceea ce ai învățat, să-ți dea o notă, să-ți acorde o distincție, poate chiar și una *cum laudae*, să aibă adică grijă de învățătura ta, nu te-ai eliberat de școală, de învățare și de învățători, ci ai devenit dependent de ea *sine die*, de această învățătură continuă și durabilă. Chiar dacă unele dintre cunoștințe se mai oflesc sau se mai ascund pe ici pe acolo, pe după vreun fir de uitare, tot ce ai învățat este bun învățat, face parte din viață, din universul de cunoștințe care te ajută să fii om. Fără acest univers nu ești nimic. Mai exact, ești un nimeni. Cu acest univers, intri în rândul oamenilor. Urci sau cobori, în funcție de ceea ce știi și, mai ales, de ceea ce faci cu ceea ce știi. Cunoștințele tale, dobândite prin efortul de învățare, reprezintă bunul tău cel mai de preț. De fapt, nu sunt un bun, ci sunt calități și însușiri ale tale. Fac parte din viața ta, din ființa ta, îți sunt precum ochii, mintea, gândul, limba pe care o vorbești. Fără ele, ochii n-ar ști să vadă, mintea să iscodească, gândul să gândească, limba să vorbească, ființa să ființeze. Măsura adevărată a omului este dată de nivelul cunoștințelor sale, de armonia dintre cunoștințe, deprinderi și comportament, modul în care cunoștințele și deprinderile se sintetizează în scopuri, obiective și acțiuni, nu doar spre binele personal, ci mai ales spre binele celor din jur, celor ce ți-au dat învățătura și celor ce au nevoie de învățătura ta.

Învățătura este totdeauna interactivă. Chiar dacă actul de a învăța cere un uriaș efort personal, rodul ei și rostul ei se găsesc și se regăsesc în interdependență, în acest frumos *docendo discitur*. Înveți, învățându-i pe alții. E drept, fiecare om își creează, în sine și pentru sine, un altul al său, un fel de *alter ego*, cu care să dialogheze atunci când simte nevoia de sine, de autoevaluare, de meditație, de reflecție. Reflecția înseamnă efortul de a atinge esența, de a înțelege esențialul, de a ajunge la concept. Prin reflecție, descoperi interdependența, înveți să apreciezi, să ieși din *do ut des*, să fii un om cât mai complet, puternic, priceput și generos. Prin reflecție, se creează disponibilitatea și responsabilitatea de a face efortul să vezi și dincolo de ceea ce se vede, să înțelegi și ceea ce pare de neînțeles. Cunoștințele trebuie să circule. Ce știi trebuie să spun, ce aflu trebuie să comunic, ce învăț trebuie să transmit,

Socrate nu a scris nicio carte. Dar numele lui se află în toate cărțile importante care grăiesc despre gândire, despre dialog, despre arta de a transmite cunoștințe. Acest lucru nu are nimic comun cu aroganța unor dascăli de doi bani, care cred că lumea începe cu ei și nu poate exista fără ei. Este vorba de acei oameni cunoscători, foarte puternici prin ceea ce știu, foarte atenți cu ce primesc și foarte generoși prin ceea ce dau celorlalți.

Acești oameni generoși și foarte puternici se află în școli, în biserici și în armată. Militarii sunt, paradoxal, printre cei mai buni pedagogi din lume. Învățătura lor se bazează pe camaraderie, solidaritate, unitate și perfecțiune. Pentru că meseria lor este de a înfrunta moartea, apărând esența vieții, care înseamnă valoare ce generează viață. Metodele lor de a-i învăța pe alții sunt foarte simple și foarte eficiente. Ei au o singură deviză pedagogică excepțională, transmisă din generație în generație, din om în om, de când există pe lume armate, indiferent de statutul acestora, care nu poate fi egalată de nimic: „Faceți ca mine!”. Aceasta înseamnă că și eu trebuie să fac ca voi, atunci când voi faceți mai bine ca mine. *Docendo discitur*.

CONDIȚIONALITATEA

Aurelia NĂSTASE

Limba română este patria mea.

Nichita Stănescu

Cuvântul *condiționalitate*, folosit din ce în ce mai frecvent, a fost deja luat în considerare de dicționare: *Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române*, 2007, ARC&Gunivas, realizat de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” al Academiei Române, Filiala Iași, și *Dicționarul ortografic al limbii române*, 2002, Editura Litera International. El a fost adus în românește din engleză, unde *conditionality* a apărut în jargonul Fondului Monetar Internațional și al Băncii Mondiale și ulterior în limbajele specifice cercurilor NATO și ale Uniunii Europene. *Condiționalitatea (conditionality)* se referă la condiția atașată unui ajutor sau unui împrumut, mai concret la exigențele considerate „adaptări structurale”, menite să garanteze eficiența împrumutului sau a ajutorului, legate de acte anticorupție, de austeritatea politicii economice, de privatizarea serviciilor publice esențiale etc. În dicționarul *Merriam Webster*, cuvântul *conditionality* este menționat doar ca substantivare a adjectivului *conditional*, alături de forma adverbializată *conditionally* (*Merriam-Webster Dictionary* – www.m-w.com.). Lexicologia engleză definește *condiționalitatea (conditionality)* ca fiind *the quality of being conditional, or limited; limitation by certain terms* (www.selfknowledge.com). Adjectivul englezesc *conditional* înseamnă, în românește, atât *condiționat*, în sintagmele *aer condiționat* și *reflex condiționat* și totodată ca participiu al verbului *a condiționa*, „limitat de o condiție sau de mai multe condiții”,

cât și *condițional*, în gramatică: *mod condițional, propoziție condițională*.

Cuvântul englezesc *conditionality* se poate traduce în românește prin cuvântul *condiție*, care înseamnă „fapt, împrejurare de care depinde apariția unui fenomen sau care influențează desfășurarea unei acțiuni, putând-o frâna sau stimula; clauză a unei înțelegeri, a unei convenții, a unor negocieri etc.; eveniment viitor și nesigur, de a cărui îndeplinire atâră existența unei obligații” (v. *Dicționarul explicativ al limbii române/DEX*, 1996, ediția a II-a, Univers enciclopedic, București). În din ce în ce mai multe cazuri, cuvântul nu este tradus, ci doar preluat și „românizat”. S-ar îmbogăți lexicul limbii române prin calchieră cuvântului englezesc *conditionality* doar dacă s-ar aduce în românește și posibilitatea exprimării unui înțeles nou. Altminteri, este un import inutil. Pe această cale, ar fi posibil ca lexicul limbii române să devină obez, îngrășându-se cu **a condiționaliza* și chiar cu **condiționalitizare* sau **condiționalitizator*, **condiționalitizatorism*, **condiționalitizatoristic* și, în consecință, cu înființarea, în administrație, de „direcții de condiționalitizatoristic” și, în universități, cu acreditarea de „catedre de condiționalitizatoristicologie”. (Atenție, semnul * arată că este vorba de un cuvânt nereperat în limbă!)